

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/3/2021
Identifikačné číslo spisu:	5305203883
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5305203883.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci Bc. C.Í. M., bývajúcej v Č., M. XXXX, ako navrhovateľky, zastúpenej splnomocnenkyňou K. M., bývajúcou tamtiež, proti Ing. Q. M., trvale bytom J. XX, ako osobe, ktorá má podľa návrhu platiť výživné, zastúpenému JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou v Žiline, Mariánske námestie 31, o výživné na plnoleté dieťa, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 8C/147/2005, o dovolaní Ing. Q. M. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2020, sp. zn. 10Co/84/2019, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Navrhovateľka má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. septembra 2018, č. k. 8C/147/2005 - 761 uložil povinnosť otcovi navrhovateľky, ako výživou povinnému (ďalej tiež len „odporca“) zaplatiť navrhovateľke výživné za obdobie od 1. septembra 2006 do 30. apríla 2009 v sume 100 € mesačne, za obdobie od 1. mája 2009 do 31. decembra 2009 v sume 170 € mesačne a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Vychádzal z intencií predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia v tejto veci a po doplnení dokazovania ustálil rozhodné skutočnosti viažuce sa k jednotlivým časovým úsekom relevantného obdobia. Vo vzťahu k časovému úseku od 7. decembra 2004 do 31. augusta 2006 konštatoval, že navrhovateľka v danom období navštevovala strednú školu (zhodne ako v čase skoršej úpravy výšky výživného), pričom v priebehu celého konania neprodukovala jednoznačné skutkové tvrdenia a dôkazy o podstatnej zmene pomerov. Okresný súd dodal, že k pozitívnej zmene pomerov od posledného rozhodnutia týkajúceho sa vyživovacej povinnosti rodičov k navrhovateľke došlo aj na strane matky navrhovateľky. Táto sa zamestnala (v novembri 2005) a mala pravidelný mesačný príjem, ktorý rástol adekvátne k inflácii, pričom v období skoršieho rozhodovania o výživnom jej príjmom bola len sociálna dávka. Okresný súd vymedzil rozdiel medzi sumou, ktorú mal odporca navrhovateľke zaplatiť (4 560 €) a medzi sumou, ktorú reálne plnil (2 157,55 €), v ktorej súvislosti uviedol, že ani z jeho pripojeného spisu zn. 1Nt/3/2014 nevyplýva, že by odporca platil výživné až do apríla 2011. Inými slovami, úhrada výživného v období od mája 2010 do apríla 2011 preukázaná nebola; taktiež zo správy zamestnávateľa odporcu nešlo dospieť k záveru, že by z jeho mzdy boli vykonávané

zrážky vo vzťahu k navrhovateľke (tieto boli realizované iba na ďalšie deti - synov M. a P.). Vyššie uvedený rozdiel vo výške 2 402,45 € uložil okresný súd zaplatiť odporcovi v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku, pri určení ktorej lehoty prihliadol i na vyplatenie odporcovi finančného zadostučinenia za prietahy v konaní (spolu 5 500 €, z toho v auguste 2018 1 500 €), pre ktoré je tak spôsobilý vyplatiť zročné výživné jednorazovo. Doplnil tiež, že nepripustil zmenu návrhu navrhovateľky uplatnenú (až) na pojednávaní 25. septembra 2018, keď jednak dotknuté podanie vyhodnotil ako neurčité a nezrozumiteľné a zohľadnil tiež dĺžku prebiehajúceho konania. Konštatoval tiež, že okolnosti vedúce k návrhu na zastavenie exekúcií v jeho veci zn. 5Er/257/2007, ktoré zostali medzi účastníkmi sporné, nemohli ovplyvniť rozhodnutie v súdnej veci a pokiaľ vychádzal z príjmu odporcu v českých korunách, tento príjem prepočítaval priemerom kurzov medzi českou korunou a eurom. Napokon rozhodnutie o trovách konania, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, odôvodnil právne ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z. z., dnes už v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CMP“) a vecne nedostatkom dôvodov pre výnimku zo zákonom ustanoveného pravidla.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie oboch účastníkov konania rozsudkom z 28. mája 2020, sp. zn. 10Co/84/2019 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) výrokom I. zmenil tak, že odporca bol povinný prispievať na výživu navrhovateľky sumou 60 € mesačne v období od 7. decembra 2004 do 31. augusta 2006 (podrobné odôvodnenie v bodoch 21 - 22 rozsudku odvolacieho súdu), 80 € mesačne v období od 1. septembra 2006 do 31. októbra 2008, 100 € mesačne v období od 1. novembra 2008 do 31. decembra 2009, 50 € mesačne v období od 1. januára 2010 do 30. júna 2010 (podrobné odôvodnenie v bodoch 25 - 29 rozsudku odvolacieho súdu), 25,38 € mesačne v období od 1. júla 2010 do 31. decembra 2010 (podrobné odôvodnenie v bode 30 rozsudku odvolacieho súdu) a vo zvyšnej časti návrh zamietol (podrobné odôvodnenie v bode 34 rozsudku odvolacieho súdu). Vo výroku II. povolil odporcovi zaplatiť nedoplatok na výživnom za obdobie od 7. decembra 2004 do 31. decembra 2010 v sume 3 023,33 € v štyroch splátkach po 755,84 € s tým, že prvá splátka je splatná do 31. decembra 2020, druhá do 30. apríla 2021, tretia do 31. augusta 2021 a štvrtá do 31. decembra 2021 (podrobné odôvodnenie v bodoch 36 - 41 rozsudku odvolacieho súdu). Právo na náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov (výrok III.).

3. Krajský súd uviedol, že okresný súd správne konštatoval, že predmetom aktuálneho rozhodovania bolo len obdobie od 7. decembra 2014. V konaní o rozvod manželstva rodičov navrhovateľky (odporcu a K. M.) - sp. zn. 8C/59/2003 - bolo rozhodnuté o výživnom odporcu na navrhovateľku za obdobie od 9. marca 2004 do 22. marca 2004 a o časovom úseku od 23. marca 2004 do 6. decembra 2004 bolo právoplatne rozhodnuté v predošlom štádiu súdneho konania rozsudkom okresného súdu č. k. 8C/147/2005 - 467 zo 6. marca 2014, ktorým bol návrh vo zvyšnej časti - okrem iného aj v časti týkajúcej sa (práve) obdobia od 23. marca 2004 do 6. decembra 2004 - zamietnutý.

4. Podľa krajského súdu okresný súd postupoval náležite, keď rozhodné obdobie, ktorého sa posúdenie opodstatnenosti požiadavky plnoletého dieťaťa na výživné voči rodičovi (odporcovi) týkalo, rozčlenil na viaceré časové úseky, odvíjajúce sa od konkrétnych skutkových okolností, resp. od ich zmeny. Krajský súd pripomenul, že po celé rozhodné obdobie zaťažovala odporcu okrem vyživovacej povinnosti k navrhovateľke aj vyživovacia povinnosť k ďalším dvom deťom, a teda v každom jednotlivom období bolo nevyhnutné mať na zreteli, že navrhovateľka nie je jediným dieťaťom, ktorého odôvodnené potreby musia byť uspokojované plnením vyživovacej povinnosti zo strany odporcu. Krajský súd sa stotožnil s tým, že zásadnou zmenou v pomeroch navrhovateľky bol jej nástup na vysokoškolské štúdium v Prahe. Aj bez detailného preukazovania nákladov bolo nepochybné, že výdavky na štúdium mimo domova (dokonca v zahraničí) sú zásadne vyššie ako výdavky pri štúdiu absolvovanom v mieste bydliska, resp. v jeho blízkosti. Navrhovateľka si musela zabezpečovať v celom rozsahu stravovanie, ubytovanie, veci bežnej potreby (najmä osobnej hygieny), nevyhnutné študijné materiály, obvyklé presuny v rámci mesta, atď. Nemaľou položkou bolo i cestovné pri návštevách domova. Zásadným výdavkom boli náklady na bývanie. Z potvrdenia Vysokej školy chemickotechnologickej je zrejmé, že navrhovateľka za ubytovanie uhrádzala mesačne sumu cca od 2 300 do 2 700 Kč. Okrem ubytovacieho

štipendia, ktoré činilo 30 Kč na jeden deň bolo navrhovateľke počas štúdia vyplatené sociálne štipendium, vždy v mesiaci november v rokoch 2006 - 2010 v priemernej sume 8 000 Kč ročne, t. j. cca 23 € mesačne. Okrem uvedeného jej bolo vyplatené i účelové štipendium v mesiacoch november a december 2010 v úhrnnej sume 5 570 Kč.

5. Z hľadiska trvania vyživovacej povinnosti rodičov nie je významné, dokedy bolo plnoleté dieťa evidované ako študent vysokej školy a ani to, aké je maximálne možné (v zmysle všeobecných právnych predpisov transformovaných do podmienok konkrétneho študijného programu jednotlivcej vysokej školy) trvanie štúdia. Nadväzne na uvedené nebolo v súdnej veci relevantné, dokedy Vysoká škola chemickotechnologická Praha evidovala navrhovateľku ako jej študentku; rovnako tak ani to, aké bolo maximálne prípustné celkové trvanie magisterského štúdia. Určujúcou bola skutočnosť, ktoré konkrétne obdobia je možné vyhodnotiť ako prípravu (plnoletého) dieťaťa na budúce povolanie. V prejednávanom prípade bolo nepochybné, že navrhovateľka úspešne ukončila bakalársky stupeň vysokoškolského štúdia letným semestrom akademického roku 2008/2009. Od 1. septembra 2009 začala študovať na nadväzujúcom magisterskom stupni štúdia. Nepochybne úspešne zvládnuté magisterské štúdium priamo podmienovalo vyššiu mieru odborných schopností a pripravenosti navrhovateľky na budúce povolanie, a preto je opodstatnené naň prihliadať pri vymedzení obdobia, v ktorom sa navrhovateľka pripravovala na budúce povolanie. Pri riadnom plnení študijných povinností by uvedené štúdium zavŕšila štátnymi záverečnými skúškami v letnom semestri akademického roku 2010/2011. Navrhovateľka však otehotnela, z ktorého titulu nemohla vykonávať laboratórne práce, čo malo vplyv na nevyhotovenie diplomovej práce, z ktorého dôvodu nebola pripustená k štátnym záverečným skúškam. Krajský súd však zohľadnil, že navrhovateľka absolvovala všetky postupové skúšky a v rámci magisterského štúdia dospela až do jeho záverečnej fázy, pred vyhotovenie diplomovej práce a podrobenie sa štátnym záverečným skúškam. Vzhľadom na predmetný rozsah úspešne absolvovanej časti magisterského štúdia krajský súd uzavrel, že štúdium navrhovateľky bolo potrebné kvalifikovať ako dôvodné aj z hľadiska trvania vyživovacej povinnosti odporcu do 31. decembra 2010, t. j. cca do troch štvrtín magisterského štúdia pri jeho riadnom priebehu. S účinnosťou od 1. januára 2011 tak už odporcu vyživovacia povinnosť voči navrhovateľke nezaťažovala.

6. Okolnosť, že navrhovateľka pri ukončení štúdia mala úspory, resp. bola vlastníčkou rodinného domu (získaného darom), nijakým spôsobom neovplyvňuje výšku vyživovacej povinnosti odporcu, keď v priebehu celého konania nebolo preukázané, že by tento majetkový status bol priamym výsledkom činnosti odporcu.

7. Proti výrokom I. a II. rozsudku odvolacieho súdu podal odporca (ďalej tiež aj „dovolateľ“) dovolanie, a to z dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. d) a f) CSP a § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a napadnuté výroky rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci.

8. Dovolačím dôvod v zmysle § 431 CSP v spojení s § 420 písm. d) CSP dovolateľ odôvodnil tým, že 7. decembra 2004 sa vo veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 8Co 200/40 (?) uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola ako svedok prítomná C. M. - navrhovateľka v tomto konaní. Navrhovateľka na pojednávaní na otázku predsedníčky senátu uviedla, že si výživné uplatňuje aj na dobu po dosiahnutí plnoletosti. K výške sa vyjadriť nevedela. Zápisnica z pojednávania nie je navrhovateľkou podpísaná.

Po prvý raz o tom, že si navrhovateľka uplatnila výživné na pojednávaní pred odvolacím súdom rozhodol Okresný súd Čadca uznesením z 8. novembra 2007, č. k. 8C/59/2003 - 234 a to tak, že jej návrh na určenie výživného zo 7. decembra 2004 vylúčil na samostatné konanie. V zmysle potvrdenia bol návrh na začatie konania prijatý 24. januára 2008 a bol vedený pod sp. zn. 8C/12/2008. Uznesením z 8. februára 2008, č. k. 8C/147/2005 - 57 boli veci vedené na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 8C/12/2008 a sp. zn. 8C/147/2005 spojené na spoločné konanie, ďalej vedené pod sp. zn. 8C/ 147/2005.

Podľa dovolateľa prehlásenie navrhovateľky uskutočnené na pojednávaní 7. decembra 2004 nemožno považovať za návrh na začatie konania v zmysle § 42 ods. 3 OSP (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), pretože z neho nebolo zrejmé, čo sa ním sleduje a nebolo podpísané. Navrhovateľka ako plnoletá teda nepodala kvalifikovaný návrh na určenie výživného a taký návrh ani nikdy nedoplnila. Navyše v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/59/2003 (o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode) súd o vyhlásení navrhovateľky zo 7. decembra 2004 ani nemohol začať konať, pretože rozhodovanie o výživnom na plnoletú osobu je z takého konania pojmovovo vylúčené a konanie o takomto návrhu ani nemohlo byť vylúčené na samostatné konanie, v nadväznosti na čo vôbec neprichádzalo do úvahy ani spojenie konaní na spoločné konanie. Ani sama navrhovateľka nepovažovala návrh za podaný, keďže písomný návrh na určenie výživného na plnoletú osobu podala až 15. júna 2005, pričom výživné si uplatnila počnúc 1. júlom 2005. S ohľadom na uvedené súd nemohol určovať výživné od 7. decembra 2004 a o období od 7. decembra 2004 do 15. júna 2005 tak súdy rozhodovali bez opory v návrhu navrhovateľky a bez opory v zákone, ktorý na určenie výživného na už plnoletú osobu vyžaduje podanie kvalifikovaného návrhu na začatie konania a vylučuje možnosť určiť výživné spätne. Odvolací súd mal správne právne posúdiť vec tak, že v zmysle § 42 ods. 3 OSP z vyhlásenia navrhovateľky uskutočneného dňa 7. decembra 2004 nebolo zjavné, čo sa ním sleduje a nebolo podpísané a pre absenciu týchto náležitostí ho nebolo možné považovať za podanie podľa § 42 ods. 1 OSP. Navrhovateľka v zmysle § 42 ods. 2 OSP mohla uskutočniť ústne podanie do zápisnice, avšak toto podanie by musela podpísať, čo sa ale v prejednávanej veci nestalo. Odvolací súd mal správne právne posúdiť vec tak, že konanie o návrhu na určenie výživného na plnoletú navrhovateľku sa začalo doručením jej písomného návrhu na súd 15. júna 2005 a ďalej správne právne posúdiť vec tak, že na plnoletú osobu nemožno priznať výživné spätne pred dňom podania návrhu, t. j. už od 7. decembra 2004, ale najskôr od 1. júla 2005, ako to sama navrhovateľka vymedzila vo svojom návrhu podanom tak, že by mu nešlo nič vytknúť. Za predpokladu, že vyhlásenie navrhovateľky na pojednávaní 7. decembra 2004 na Krajskom súde v Žiline by skutočne bolo návrhom na začatie konania a v tento deň sa konanie o ňom aj riadne začalo, potom vo vzťahu ku konaniu vedenému pod sp. zn. 8C/147/2005, v ktorom je podané toto dovolanie, predstavovalo prekážku začatej veci. Súd mal preto správne právne posúdiť vec tak, že pre existenciu prekážky litispendencie mal konanie vedené pod sp. zn. 8C/147/2005 zastaviť. Vo svojej argumentácii dovolateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 3Cdo/85/2015, 3Oboer/16/2017, 1Obdo/6/2020, ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „ÚS ČR“) sp. zn. IV. ÚS 456/2000.

9. Dovolací dôvod v zmysle § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP dovolateľ odôvodnil tým, že konanie vedené pod sp. zn. 8C/147/2005 sa začalo na návrh navrhovateľky doručený súdu dňa 15. júna 2005. Podaním z 11. októbra 2005 navrhovateľka podala návrh na prerušenie konania a následne návrh, aby súd konanie zastavil; namiesto toho, aby súd konanie zastavil v súlade s § 96 ods. 1 OSP, ale vyzval navrhovateľku na vyjadrenie, čoho sa domáha. Navrhovateľka podaním z 12. decembra 2015 zobrala návrh na prerušenie konania späť a žiadala vo veci vytýčiť pojednávanie. Zo žiadneho ustanovenia OSP nevyplýva, že by súd v prípade obdržania návrhu na zastavenie konania, ktoré je svojím obsahom spät'vzatím návrhu, mohol od navrhovateľa žiadať dovysvetlenie toho, ako svoje podanie myslel a čoho sa domáha. Navrhovateľka prejavila vôľu konanie zastaviť a v zmysle § 96 ods. 1 OSP mal súd konanie zastaviť. Podľa judikátu R 60/1999, ak žalobca zobral žalobu späť, nemôže spät'vzatie odvolať. Navrhovateľka požiadala súd, aby konanie zastavil. Z obsahu tohto jej úkonu je zjavné, že svoj návrh na určenie výživného zobrala späť. Tento úkon navrhovateľky vyvolal svoje účinky okamihom jeho doručenia súdu a to bez ohľadu na to, že navrhovateľka dodatočne navrhovala pokračovať v konaní (návrh na zastavenie konania výslovne nezobrala späť). Súdy teda mali o tomto návrhu správne právne rozhodnúť tak, že mali konanie zastaviť. Vo svojej argumentácii dovolateľ poukázal i na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo/372/2009 a 3Cdo/123/2012. Dovolateľ mal za to, že konanie o návrhu na určenie výživného na plnoletú navrhovateľku sa nemohlo začať 7. decembra 2004 a riadne konanie vedené pod sp. zn. 8C/147/2005 malo byť zastavené na základe procesného úkonu navrhovateľky.

10. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP

dovolať uviedol, že právnou otázkou v danom konaní je to, kedy možno návrh na určenie/zvýšenie výživného považovať za súdne podaný, t. j. či postačuje ústne vyhlásenie do zápisnice, ktoré nie je podpísané podávajúcou osobou, uskutočnené v inom konaní alebo musí byť návrh vo veci samej uskutočnený písomne, ústne do zápisnice alebo elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom. Nadväzujúcou právnou otázkou v danom konaní je to, či v prípade, ak sa návrh považuje za riadne podaný vtedy, ak je jeho písomné vyhotovenie doručené súdu alebo je uskutočnený ústne do zápisnice alebo elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom, možno v prípade plnoletej osoby určiť výživné spätne ku dňu, keď ústne na pojednávaní v inej veci vyhlásila, že žiada o určenie/zvýšenie výživného. Poslednou právnou otázkou v tejto veci je, či ak ústne uskutočnený návrh navrhovateľky z konca roka 2004 je platným návrhom na začatie konania, nepredstavuje konanie o ňom prekážku začatej veci vo vzťahu k písomnému návrhu navrhovateľky z 15. júna 2005, o ktorom súd prvej inštancie koná v tejto veci pod sp. zn. 8C/147/2005 a napokon, či návrh navrhovateľky na zastavenie konania je spätý vzatím návrhu a či je po podaní takého návrhu povinnosťou súdu konanie zastaviť. Meritornou otázkou v spore je, či možno nedokončené štúdium navrhovateľky považovať za sústavnú prípravu na povolanie v zmysle § 62 ods. 1 zákona o rodine.

Súd mal podľa dovolateľa správne právne posúdiť vec tak, že neúspešné magisterské štúdium navrhovateľky, nemožno považovať za prípravu na povolanie a navrhovateľka v zmysle § 62 ods. 1 zákona o rodine nadobudla schopnosť sama sa živiť najneskôr ukončením bakalárskeho štúdia. Z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že pri riešení uvedených právnych otázok sa od nej odvolací súd odklonil.

11. Dovolať v súvislosti s výškou výživného uviedol, že navrhovateľka svoje odôvodnené potreby počas štúdia preukázala iba vo vzťahu k úhradám za bývanie na internáte a vo vzťahu k štipendiám, ktoré jej boli vyplácané. Súd v prípade určovania výživného na plnoleté dieťa nemôže vychádzať z hypotetických záverov o náraste nákladov navrhovateľky, ale iba z preukázaných skutočností osvedčujúcich jej odôvodnené potreby v rozhodnom období. Nemôže pritom obstať vyjadrenie odvolacieho súdu, že je nepochybné, že výdavky na štúdium mimo domova sú výrazne vyššie ako výdavky na štúdium v mieste bydliska. Navrhovateľka preukázala, že na ubytovanie, na ktoré dostávala ubytovacie štipendium, doplácala sumu vo výške 1 750 Kč. Hoci konanie prebieha od roku 2005, navrhovateľka nezabezpečila a nepredložila žiadne ďalšie dôkazy, z ktorých by vyplynuli jej ďalšie náklady. Tieto náklady ostali iba v rovine jej tvrdení. Navrhovateľka tvrdila, že jej náklady na stravu predstavovali 3 000 Kč mesačne, že na cestovné vynakladala 1 000 Kč a cestovala niekedy dvakrát do mesiaca, niekedy raz za 6 týždňov, počas štúdia si kúpila jeden plášť za 120 - 150 Kč, 1 x za semester si kupovala skriptá za 1 000 - 1 500 Kč, za 500 Kč/mesiac si mala zakupovať drogeriu. Tieto náklady mala vynakladať v období pred 12., resp. 9. rokmi. Každé plnoleté dieťa nastupujúce na vysokú školu si musí s ohľadom na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov zvážiť, či môže študovať na vysokej škole v zahraničí a či si jeho rodičia úhradu takého štúdia môžu dovoliť. Motiváciou nemá byť len odchod z domova a samotné štúdium v inom štáte - obzvlášť v hlavnom meste, v ktorom sú výdavky na život spravidla vyššie, ale nevyhnutnosť takého rozhodnutia z pohľadu, či nemožno takú vysokú školu absolvovať aj bližšie k miestu bydliska, prípadne rozhodnutie pokrývať si svoje zvýšené výdavky príjmom z rôznych brigád. Motiváciu absolvovať určitý študijný odbor možno pozorovať aj v tom, čo všetko študent urobí preto, aby vysokú školu dokončil a uplatnil sa v odbore, ktorý absolvoval. Len v takom prípade možno hovoriť o tom, že sa študent naďalej pripravuje na svoje budúce povolanie. Rodičia navrhovateľky si štúdium navrhovateľky v zahraničí nemohli dovoliť rovnako ako v prípade ďalších dvoch svojich detí. Navrhovateľka štúdium nedokončila a to ani potom, čo jej škola schválila individuálny študijný plán, ktorým jej bola daná možnosť a príležitosť štúdium riadne absolvovať. Navrhovateľka neprejavila úprimnú snahu naďalej sa pripravovať na povolanie a jej vysvetlenia, prečo ani potom štúdium nedokončila, boli rozporuplné a ťažko uveriteľné. Z rozhodnutia ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 2121/14 vyplýva: „Rodičia sú zodpovední za všestranný rozvoj svojich detí, z čoho tiež plynie, že sú povinní dbať na to, aby dieťa našlo zdroj svojej obživy práve v takom odbore, pre ktorý má schopnosti a

nadanie a v ktorom sa môže náležite uplatniť. Vždy je však dôležité, aby sa všeobecné súdy starostlivo zaoberali konkrétnymi okolnosťami každého prípadu a predovšetkým účelnosťou tohto štúdia. Toto štúdium by totiž malo slúžiť na prehľbovanie predchádzajúceho vzdelania, na ktoré spravidla nadväzuje, resp. malo by viesť k lepším budúcim vyhliadkam na získanie prostriedkov pre svoje životné potreby prácou. Môže samozrejme nastať aj prípad, keď toto ďalšie štúdium na predchádzajúce štúdium priamo nadväzovať nebude, avšak z konkrétnych okolností bude zrejmé, že aj tak je potrebné preferovať záujem na zvýšení kvalifikácie dieťaťa. (pozri napr. štúdium na konzervatóriu, na ktoré sa študent nepripravuje v klasickom systéme vzdelávania - bližšie vid' nález sp. zn. II. ÚS 2623/09 zo 7. apríla 2010 (N 73/57 SbNU 9)). Nemalo by však ísť o štúdium samoučelné, ktorým by si vyživovaná osoba iba tzv. „predlžovala mladosť“. Navrhovateľka ukončila bakalárske štúdium v školskom roku 2008/2009. Zápis na magisterské štúdium a absolvovanie skúšok počas magisterského štúdia nebolo pokračovaním v jej príprave na povolenie. Dôležitým faktorom pri posúdení toho, či sa dieťa pripravuje na povolanie je aj to, či pre dieťa existuje reálna možnosť zamestnať sa vo vyštudovanom odbore. Pre navrhovateľku však neexistovala možnosť zamestnať sa vo vyštudovanom odbore ako absolvent vysokoškolského štúdia druhého stupňa, ale iba ako absolvent bakalárskeho štúdia. Z tohto dôvodu jej ďalšiu prípravu na povolanie je potrebné hodnotiť len ako „štúdium pre štúdium“, ktorého účelovosť napokon vyplynula aj z požiadavky navrhovateľky, aby dovolateľ prispieval na jej výživu až do 22. júla 2012 - do kedy bola evidovaná ako študent vysokej školy, avšak iba z dôvodu, že vtedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie vysokej školy o ukončení štúdia, ktoré si nepreberala a napokon jej bolo doručované vyvesením na úradnej tabuli po dobu 15 dní. Navrhovateľka už pritom dávno vedela, že v štúdiu pokračovať nebude a ani sa túto skutočnosť neunúvala vysokej škole oznámiť. Dôvodom pre ukončenie štúdia pritom nebolo jej materstvo, ktoré bolo v skutočnosti dôvodom pre individuálny študijný plán, ale bolo ukončené zo strany školy pre neplnenie si študijných povinností. Navrhovateľka pritom v tom čase už voči dovolateľovi viedla 7 rokov konanie o určenie výživného a vedela, že z ďalšieho trvania štúdia môže mať prospech v prebiehajúcom súdnom konaní. Neúspešné magisterské „štúdium pre štúdium“ navrhovateľky tak nemožno považovať za jej prípravu na povolanie. Navrhovateľka navyše od novembra 2010 bývala na priváte so svojím partnerom, ktoré bolo spôsobilé vyživovaciu povinnosť dovolateľa výrazne modifikovať. V súvislosti s narodením dcéry 19. októbra 2011 navrhovateľka začala poberať rodinné prídavky. S týmito otázkami sa odvolací súd dôsledne nevyporiadal. Dovolateľ v období od 7. decembra 2004 do 31. augusta 2006 (ako ho vymedzil odvolací súd) disponoval príjmom v priemernej výške 620 € a v novembri 2005 mu bola vyplatená odmena vo výške 90 000 Kč. Od septembra do októbra 2008 mal nižší príjem od 570 € do 600 €. Od novembra 2008 do marca 2009 mal príjem 1 070 € a v apríli 2009 nie vlastnou vinou ukončil pracovný pomer, kedy mu bola vyplatená posledná mzda spolu s odstupným vo výške 194 094 Kč. Od mája 2009 do decembra 2009 boli dovolateľovi vyplácané dávky v nezamestnanosti priemerne vo výške 538 €, od januára 2010 do júna 2010 poberal príspevok na opatrovanie vo výške 192,94 €, od júla 2010 dovolateľ poberal príspevok na opatrovanie vo výške 164,08 € a od augusta 2010 aj dávky v hmotnej núdzi. Dovolateľ mal vyživovaciu povinnosť celkom k trom deťom. S ohľadom na to, že od mája 2009 nepracuje, nebolo v jeho možnostiach prispievať na výživu navrhovateľky, ktorá nepokračovala v riadnej príprave na povolanie, a to bez ohľadu na to, či absolvovala alebo neabsolvovala postupové skúšky. Napokon, ostalo celkom bez vysvetlenia, ako mohla navrhovateľka, ktorá tvrdila, že si počas štúdia žiadnym spôsobom neprivyrábala, mať na konci štúdia vytvorené úspory. Krajský súd uviedol, že uvedená skutočnosť je právne bezvýznamná, avšak v prejednávacom prípade ide o určenie výživného na plnoleté a nie maloleté dieťa, pričom plnoleté dieťa má za určitých okolností povinnosť zabezpečovať primeranú výživu svojím rodičom. Dovolateľ po ukončení zamestnania žil z dávok v nezamestnanosti a z finančných prostriedkov z odstupného, následne žil už iba z príspevku na opatrovanie a z dávok v hmotnej núdzi. Žiadne úspory si nevytváral a jeho životná úroveň bola zjavne nižšia ako životná úroveň navrhovateľky.

12. Na základe vyššie uvedeného sa dovolateľ domáhal, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2020, sp. zn. 10Co/84/2019 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

13. Navrhovateľka vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že s rozsudkom Krajského súdu v Žiline nesúhlasí, čo vyjadrila zaslaním podnetu na mimoriadne dovolanie na generálnu prokuratúru. Celé konanie vedie zo strany odporcu a jeho právnej zástupkyne k ďalším prietahom v konaní. Odporca

a jeho právna zástupkyňa svojimi vyjadreniami a konaním potláčajú podľa navrhovateľky základné právo a to právo na vzdelanie. Taktiež je porušený zákon o rodine a navrhovateľka má za to, že dochádza k ohýbaniu práva zo strany odporcu a jeho právneho zastúpenia.

14. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a to i za splnenia podmienky jej zastúpenia a spísania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) a dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

15. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

16. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012). Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

17. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

18. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

20. Podľa § 420 písm. d) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

21. Prekážka už začatého konania (prekážka litispendencie) znamená, že už začaté konanie bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo medzi tými istými stranami iné konanie na súde (§ 159). Táto prekážka je daná, ak na ktoromkoľvek súde Slovenskej republiky je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov konania, rovnaký predmet konania, rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Pritom predmet konania je vymedzený petitom návrhu na začatie konania, základ je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit návrhu odôvodnený (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžh/1/2007).

22. V prejednávanom prípade dovolateľ uviedol, že sudy nižšej inštancie nemohli určovať výživné na plnoletú osobu v období od 7. decembra 2004 do 15. júna 2005, pretože konanie o návrhu na učenie výživného na plnoletú osobu sa začalo až dorúčením písomného návrhu navrhovateľky na súd dňa 15.

júna 2005, pričom platí, že na plnoletú osobu nemožno priznať výživné späťne pred dňom podania návrhu, t. j. už od 7. decembra 2004 (nekvalifikovaný návrh na určenie výživného na dobu po dosiahnutí plnoletosti zo dňa 7. decembra 2004 - [bližšie bod 3.1. tohto rozhodnutia; pozn. najvyššieho súdu]), ale najskôr odo dňa 1. júla 2005, ako to sama navrhovateľka vymedzila vo svojom podanom návrhu zo dňa 14. júna 2005. Za predpokladu, že vyhlásenie navrhovateľky na pojednávaní dňa 7. decembra 2004 na Krajskom súde v Žiline by skutočne bolo návrhom na začatie konania a v tento deň sa konanie o ňom aj riadne začalo, tak potom vo vzťahu ku konaniu vedenom pod sp. zn. 8C/147/2005, v ktorom je podané toto dovolanie, predstavovalo prekážku začatej veci. Súd mal preto správne právne posúdiť vec tak, že pre existenciu prekážky litispendencie mal konanie vedené pod sp. zn. 8C/147/2005 zastaviť. Uvedeným postupom súdu tak došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. d) CSP, ktorá zakladá prípustnosť aj dôvodnosť tohto dovolania.

23. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že na Okresnom súde Čadca boli vedené dve konania o určenie výživného na plnoletú osobu za rozdielne obdobia (konanie o návrhu navrhovateľky na určenie výživného na dobu po dosiahnutí plnoletosti od 7. decembra 2004 vedené pod sp. zn. 8C/12/2008 - potom, ako bolo súdom vylúčené na samostatné konanie a konanie o návrhu navrhovateľky na určenie výživného na dobu po dosiahnutí plnoletosti od 1. júla 2005 (vedené pod sp. zn. 8C/147/2005), a preto ich Okresný súd Čadca v záujme hospodárnosti spojil na spoločné konanie pod číslom 8C/147/2005. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odporca neopodstatnene namieta, že uvedeným postupom súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. d) CSP. Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

24. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Podstata práva na spravodlivý súdny proces spočíva v možnosti fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

26. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Do práva na spravodlivý súdny proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

27. Možno teda povedať, že pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, bude nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude

potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat' alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

28. V prejednávacom prípade mal dovolateľ za to, že postupom súdu prvej inštancie bližšie uvedeným v bode 3.2. tohto rozhodnutia došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd po preskúmaní veci zistil, že navrhovateľka podaním zo dňa 11. októbra 2005 navrhla Okresnému súdu Čadca „prerušit' konanie vo veci 8C/147/2005, nakoľko sa v tejto veci už jedná v spise 8C/59/2003 - 140. Z toho dôvodu navrhujem, aby súd konanie zastavil.“ Z dôvodu nejasnosti a nezrozumiteľnosti uvedeného podania okresný súd vyzval navrhovateľku, aby v súdom určenej lehote jednoznačne a presne špecifikovala, či sa svojím podaním domáha prerušenia konania vo veci 8C/147/2005 až do právoplatného rozhodnutia vo veci 8C/59/2003 alebo zastavenia konania s poučením, že bez uvedenej špecifikácie nemožno o jej podaní rozhodnúť. Uvedený procesný postup bol podľa dovolacieho súdu v súlade s § 43 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom v rozhodnom čase, a preto dovolací súd dospel k záveru, že odporca neopodstatnene namieta, že uvedeným postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

29. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

30. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

32. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

33. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Pokiaľ dovolateľ v samotnom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku, a ktorý

judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/28/2017). Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

34. V rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ sformuloval ako právne otázky tieto otázky:

- Kedy možno návrh na určenie/zvýšenie výživného považovať za súdne podaný, t. j. či postačuje ústne vyhlásenie do zápisnice, ktoré nie je podpísané podávajúcou osobou, uskutočnené v inom konaní alebo musí byť návrh vo veci samej uskutočnený písomne, ústne do zápisnice alebo elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom. V danom prípade je potrebné posúdiť, či súdy nižšej inštancie mohli vyhlásenie navrhovateľky zo 7. decembra 2004 v konaní sp. zn. 8C/59/2003 do zápisnice v znení: „Uplatňujem si výživné na dobu po dosiahnutí plnoletosti. K výške sa vyjadriť neviem.“ bez splnenia náležitostí podľa § 42 ods. 3 vtedy účinného OSP pokladať za kvalifikovane podaný návrh na určenie výživného na dobu po dosiahnutí plnoletosti. Od uvedeného posúdenia je závislé určenie časového rozpätia, v rámci ktorého mohli súdy rozhodovať o výživnom, keďže podľa § 65 ods. 3 zákona o rodine výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh a podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine, právo na výživné plnoletého dieťaťa možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania (nie doslovný citát zákonného ustanovenia). Podľa dovolateľa súdy v období od 7. decembra 2004 do 15. júna 2005 rozhodovali bez opory v návrhu navrhovateľky a bez opory v zákone, ktorý na určenie výživného na plnoletú osobu vyžaduje podanie kvalifikovaného návrhu na začatie konania a vylučuje možnosť určiť výživné späťne. Bude potrebné tiež posúdiť, či uvedenú otázku možno subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Judikatúra dovolacieho súdu, na ktorú v tejto súvislosti dovolateľ odkazuje sa týka prípadov, kedy absentoval podpis podávajúcej strany sporu na podaní.

- Či v prípade, ak sa návrh považuje za riadne podaný vtedy, ak je jeho písomné vyhotovenie doručené súdu alebo je uskutočnený ústne do zápisnice alebo elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom, možno v prípade plnoletej osoby určiť výživné späťne ku dňu, keď ústne na pojednávaní v inej veci vyhlásila, že žiada o určenie/zvýšenie výživného; Dovolateľ nepoukázal na judikatúru dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť. Jeho argumentácia spočíva iba v polemike o správnosti jeho rozhodnutia. Takto formulovaná otázka preto prípustnosť dovolania podľa § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezakladá.

- Ak ústne uskutočnený návrh navrhovateľky z konca roka 2004 je platným návrhom na začatie konania, či konanie o ňom nepredstavuje prekážku začatej veci vo vzťahu k písomnému návrhu navrhovateľky z 15. júna 2005, o ktorom súd prvej inštancie koná v tejto veci pod sp. zn. 8C/147/2005. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/85/2015 a jeho ďalšie rozhodnutie, ktorého spisovú značku však opomenul uviesť, od ktorých sa mal odvolací súd pri riešení uvedenej otázky odkloniť; V danom prípade sa nejedná o otázku právnú, ale o otázku skutkovú, ktorú pod dovolací dôvod v zmysle § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemožno subsumovať.

- Či návrh navrhovateľky na zastavenie konania je späťvzatím návrhu a či je po podaní takého návrhu povinnosťou súdu konanie zastaviť. Tu dovolateľ odkazuje na judikatúru dovolacieho súdu, ktorá je založená na inom právnom základe. V prejednávanej veci totiž nešlo o jednoznačné späťvzatie návrhu. Išlo o nezrozumiteľné podanie, ktorého rozpor bolo potrebné odstrániť, v opačnom prípade by sa na uvedené podanie v zmysle § 43 ods. 3 vtedy účinného OSP neprihliadalo. K nesprávnemu právnomu posúdeniu ani odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu teda nedošlo.

- Či možno nedokončené štúdium navrhovateľky považovať za sústavnú prípravu na povolanie v zmysle § 62 ods. 1 zákona o rodine s poukazom na rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 2121/14 (bod 3.4 tohto

rozhodnutia), od ktorého sa mal odvolací súd pri jej riešení odkloniť. Vo vzťahu k meritórnemu nesprávnemu právnemu posúdeniu dovolateľ neuviedol judikatúru dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, preto nejde o vymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným ustanoveniami §§ 431 až 435 CSP s následkom odmietnutia dovolania podľa § 447 písm. f) CSP. Poukaz na rozhodnutie ÚS ČR prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezakladá, navyše citované rozhodnutie konštatuje, že štúdium by malo slúžiť na prehlbovanie predchádzajúceho vzdelania, avšak po posúdení konkrétnych okolností na predchádzajúce štúdium nadväzovať nemusí, uvedené však s otázkou formulovanou dovolateľom vecne nesúvisí.

35. Argumentácia dovolateľa v závere dovolania, v ktorej namietal súdom určenú výšku vyživovacej povinnosti v jednotlivých odvolacích súdom určeným časových úsekoch (bližšie bod 3.4. tohto rozhodnutia) dovolací súd rovnako vyhodnotil ako neprípustnú z hľadiska dovolacieho prieskumu. Dovolateľ totiž v skutočnosti namietal, že odvolací súd pri vydaní napadnutého rozsudku vo výroku o výživnom nesprávne v jeho neprospech vyhodnotil vykonané dôkazy. Podľa už skôr prijatých právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutiach napr. sp. zn. 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017 určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa výživné priznáva (napr. 8Cdo/50/2017). V tomto kontexte dovolací súd považuje za potrebné ďalej zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak, dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci nezakladajú prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 CSP alebo § 432 CSP.

36. S ohľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza. Dovolací súd preto odmietol dovolanie (ako celok) podľa § 447 písm. f) CSP.

37. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.